

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- א. חלב שהבשר חופה אותו מותר אלמא שעל הכסלים אמר רחמנא ולא שבתוך הכסלים הכא נמי שעל הכליות אמר רחמנא ולא שבתוך הכליות 2
- ב. האי תרבא דתותי מתני אסיר ... בהמה בחייה פרוקי מיפרקא.....4
- ג. חלב שעל המסס ובית הכוסות אסורין וענוש כרת וזהו חלב שעל הקרב ... האי תרבא דקליבוסתא אסור וענוש כרת וזהו חלב שעל הכסלים.....5
- ד. חוטין שביד אסורין ... מי אמר רחמנא אכול דמא חתכיה ומלחיה אפילו לקדירה נמי שפיר דמי.....6
- ה. ריש מעיא באמתא בעי גרירה וזהו חלב שעל הדקין 8
- ו. חוטין שבכוּקין אסורין חמשה חוטי אית ביה בכפלא תלתא מימינא ותרתי משמאלא תלתא מפצלי לתרי תרי מפצלי לתלתא תלתא נפקא מינה דאי שליף להו עד דחמימי משתלפי ואי לא בעי חטוי בתריהו 9
- ז. דמחלי ... לא אסרה תורה אלא שעל הדד בלבד ... אלא דכוליה 10
- ח. קרום שעל גבי כוליא אסור ואין חייבין עליו והתניא חייבין עליו ... הא בעילאה הא בתתאה.....11
- ט. הני ביעי חשילתא שריין ואת לא תיכול משום ואל תטוש תורת אמך 12
- י. הני ביעי דגדיא עד תלתין יומין שריין בלא קליפה מכאן ואילך אי אזורען אסורין ואי לא אזורען שריין מנא ידעין אי אית בהו שורייקי סומקי אסורין לית בהו שורייקי סומקי שריין.....13
- יא. אומצא 14
- יב. ביעי 15
- יג. ומיזרק 15
- יד. האי אומצא דאסמיק חתכיה ומלחיה אפילו לקדירה שרי שפדיה בשפודא שרי מידב דייב.....16
- טו. רישא בכיבשא אותביה אבית השחיטה דייב דמא ושרי אצדדין מיקפא קפי ואסור אותביה אנחירה דין ביה מידי שרי ואי לא אסיר.....17

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

טז. טבח שנמצא חלב אחריו ... והלכתא להלקותו בכזית לעברו
בכשעורה ... נאמנין עליו ועל החלב 18
יז. שולח אדם ירך לעובד כוכבים שגיד הנשה בתוכה מפני שמקומו ניכר 19

דף צג.

**א. חלב שהבשר חופה אותו מותר אלמא שעל הכסלים אמר
רחמנא ולא שבתוך הכסלים הכא נמי שעל הכליות אמר
רחמנא ולא שבתוך הכליות**

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

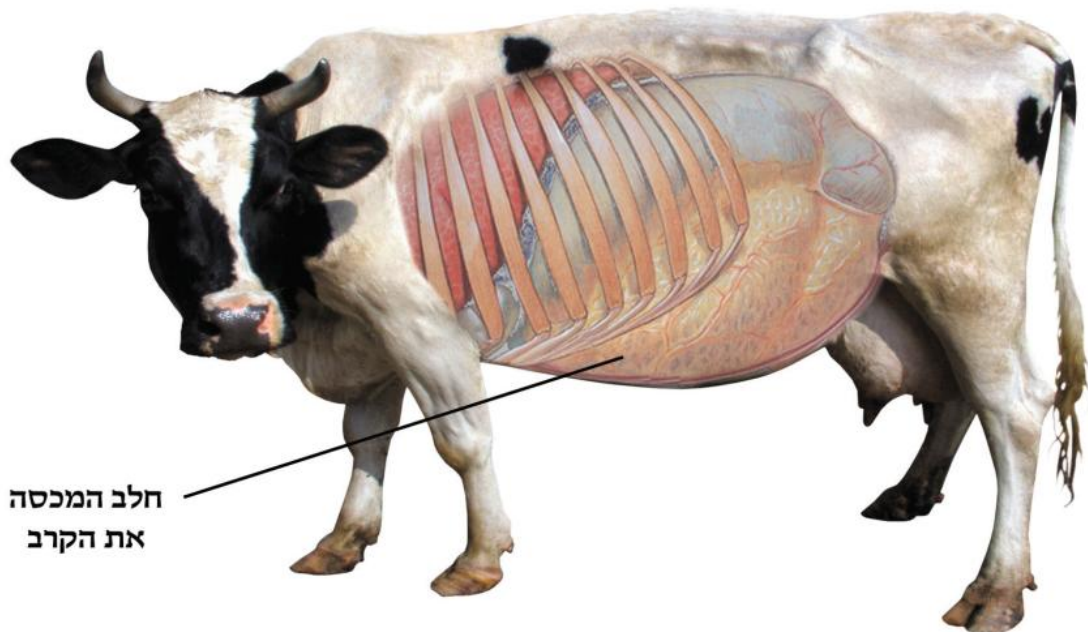
הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כבר התבאר לעיל דף מט: שאיזה חלב האסור¹ מן התורה² כל שהוא תותב קרום ונקלף ושלם יהא בשר חופה אותו³

תותב רצה לומר פרום כשמלה על הקרום שמפסיק בין החלב שלמעלה ובין הקרבים שלמטה. ונקלף פירושו שאינו ארוק על הקרום, אלא באופן כשנקלף הקרום, נקלף ג"כ החלב שעליו. וכן צריך שלא יהא בשר חופה

חלב המכסה
את הקרב

אותו דאם הבשר חופה אותו, אינו חלב אף שהוא תותב⁴, ומותר.

¹ שו"ע ונו"כ שם ד'

² ברמב"ן ויקרא פ"ג פס' ט' "שם חלב בלשון הקדש השומן הנפרד שאינו עם הבשר כדבר אחר, כי השומן המתערב בבשר, שאינו נפרד ממנו, יקרא שומן וכו' והחלב הוא הנפרד אשר עליו קרום ונקלף לא יתערב הלשון בהן בשום מקום, כאמרנו בשר שמן, לא בשר חלב, וכן בשאר לשונות הגוים שמותייחן חלוקין"

³ דכתיב את כל החלב המכסה את הקרב מה חלב המכסה את הקרב הוא תותב וכו'

⁴ כף החיים ס"ק י"ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ב. האי תרבא דתותי מתני אסיר ... בהמה בחייה פרוקי

מיפרקא

ומדכתיב בתורה גבי שתי הכליות (ויקרא ג פסוק ד) וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלִיֹּת וְאֵת הַחֵלֶב אֲשֶׁר עָלָהּ אֲשֶׁר עַל הַכְּסָלִים מִשְׁמַע וְלֹא שִׁבְתוֹךְ הַכֶּסֶּלִים, הלכך כל חלב שהבשר חופה מותר.

פירוש בשעה⁵ שהבהמה הולכת בחייה ואבריה נעים ומתפרקים הנה והנה והחלב שתחתיהם פעמים מתכסה ולפעמים מתגלה במעיה, וכל מה שמתגלה בשעת ההליכה ופירוק אבריה אסור, וכל מה שנשאר מכוסה בשעת ההליכה ואינו מתגלה מותר, ולפי שאין הכל בקיין באיזה מקום אברי הבהמה מתפרקין בחייה, וגם בקצת מקומות שמתפרקין בחייה ומתגלה החלב שתחתיה כשתמות הבהמה ומתקרר הבשר ידבק בשר בבשר ומתכסה החלב שתחתיו ואינו נראה עד שיתפרק הבשר מן הבשר, ואף על פי כן הרי זה אסור שאין זה חלב שהבשר חופה אותו שהרי בחייה הבהמה הוא מגולה, ואין להתיר חלב שתחת הבשר אלא אם כן הבשר מקיף אותו מכל סביביו ולא יראה עד שיקרע הבשר.

לפיכך חלב שבעקרי⁶ הירכים ומחבר אותם בפנים, וכן חלב שתחת ראש המתון שקורין לונבי"ל ולשון אשכנז לעדווי"ץ והוא מחובר תחת האליה מלמעלה, כל זה בכלל חלב שעל הכסלים הוא ואסור.

וגם הקרומים שעליהם אסורים, וכן אצל חוט השדרה בגמר הצלעות בראש הכסלים בין אותו בשר ובין פני הבשר הסמוכים לעור, יש כמין שומן והוא נקלף בסכין כמו שהחלב נקלף, יש לנקר אותו כולו שהוא מתגלה גם כן

⁵ לבוש שם ז

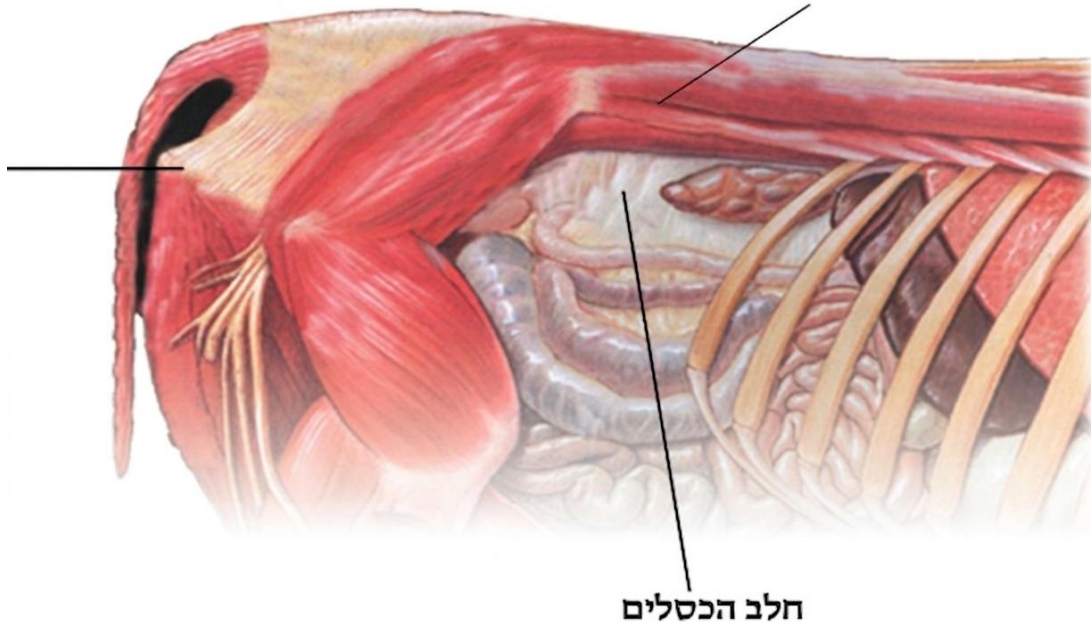
⁶ לבוש שם ז

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

שהבשר חופה אותו
(תחת בשר זה מצוי חלב
הכסלים - החלק שאינו נראה)

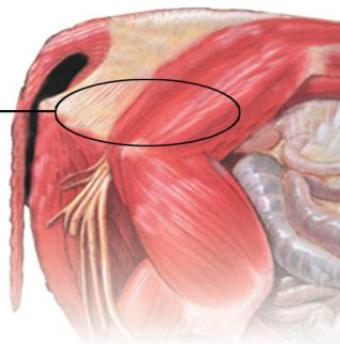

חלב הכסלים

בשעת הליכת הבהמה, ואסור בין בשור בין בכבש ועז שהתורה לא חילקה ביניהם.

ואותו חלב שתחת הקרום העב הנשאר בראש הצלעות בחלק הפנים בסופן, יש אוסרין אותו לפי שאותו קרום העב אינו חשוב להם חיפוי בשר, ויש מתירין אותו מפני שמחשבין אותו לחיפוי בשר גמור.

אמר רב יהודה אמר שמואל, האי תרבא דקליבוסתא - חלב שעל עצם קליבוסתא אסור מן התורה

ג. חלב שעל המסס ובית

הכוסות אסורין וענוש

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטלי' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

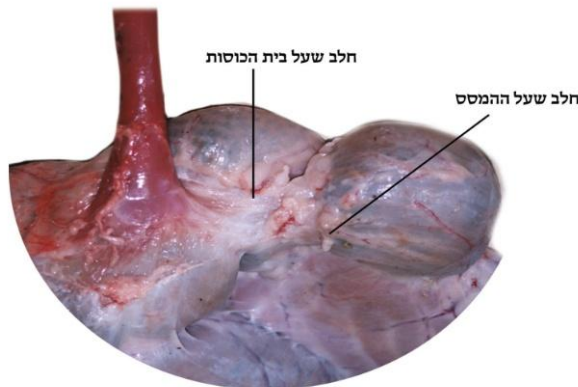
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כרת וזהו חלב שעל הקרב ... האי תרבא דקליבוסתא אסור וענוש כרת וזהו חלב שעל הכסלים

חלב שעל הכסלים⁷ וקרום
שעליהם אסור, והוא מחלב
שתחת המתנים על שתי
הכליות. שבו.

חלב שעל⁸ ההמסס ובית
הכסות אסור וחייבים עליו
כרת שהוא בכלל חלב המכסה
את הקרב, שהרי הוא פרוש
עליהם כשמלה כמו חלב שעל
הקרב עצמו שהוא הכרס.

ד. חוטין שביד אסורין ... מי אמר רחמנא אכול דמא חתכיה ומלחיה אפילו לקדירה נמי שפיר דמי

יש חוטין⁹ – ורידים עורקים – שאסורין משום דם שבהם, כיון שהדם כנוס
בתוכם ואין מליחה מועילה בהם להוציא דמם, ואף כששחט הורדין
שבצואר כמו שנתבאר לעיל דף כז. אסורין חוטין אלו לפי שאין נגררין דרך
הורדין¹⁰, אם לא שיחתכם תחלה ואחר כך ימלחם, שאין המלח מוציא דם
הכנוס אלא דם הנבלע באיברים.

⁷ שו"ע ונו"כ שם וולבוש שם

⁸ שו"ע ונו"כ שם ח

⁹ שו"ע ונו"כ סה א

¹⁰ הרשב"א והר"ן וב"י. ש"ך א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כגון חומין שביד ושבכתף, וג' חומי הארוך שאצל החזה מבפנים, ושבלחיים התחתון שבצד הלשון מכאן ומכאן, ובלשון, ובצואר, וחומי הלב¹¹, וחומי העוקץ¹², וחומי הדקין שהם בתוך שומן הדקין¹³ כמו בית עכביש מסובכין זה בזה, וקרום שעל המוח שבקרקד, וחומי שאחורי האזנים והוא חומרא בעלמא, וקרום שעל הביצים.

וחומין אלו, כשחותכן ומולחן מותרין אף לקדירה, ואם מלחם ולא חתכם אינם אוסרים את הבשר במליחה שאין הדם יוצא מהם במליחה. ואף אם יוצא מהם אמרינן כבולעו כך פולטו.

אבל אם בשלם בקדירה ולא חתכם אף על פי שמלחם משליכם לחוץ, וצריך ששים בבשר כנגד הדם הכנוס בתוכם דלא ידעינן כמה דמא נפיק מינייהו. וי"א¹⁴ גם כנגד החומין, שנעשו נבילה ע"י בישולם בדמם¹⁵.

¹¹ דס"ל להרמב"ם דמה שאמרו בפג"ה חומין יש בעוקץ ואסורין לא משום חלב כפירש"י אלא משום דם וכ"כ הרב המגיד שם וס"ל להרמב"ם דבכלל זה עוקץ חלב, וכ"כ הרוקח וחוקת העוקץ חלב ואזני חלב שבהן חומין מלאים דם.

¹² והוא דעת הרמב"ם שסבר הא דאמרו בגמרא חומין שבעוקץ אסורים הם חומין אחרים מלבד ה' דכפלי שאסורין משום דם, ודלא כרש"י שסבר דחומין שבעוקץ היינו ה' חומי דכפלי שאסורין משום חלב, והרשב"א סבר כדעת הרמב"ם שהם חומין אחרים, אלא שסבר שאסורין משום חלב דומיא דה' דכפלי, אבל לית הילכתא כותיה, ויש לסמוך בזה אדעת הרמב"ם הואיל דלרש"י לנמרי מותר וליכא איסור אלא בחמשה חומי כפלי, ודלא כהפ"ח בס"י ס"ד ס"ק שרוצה להחמיר כדעת הרשב"א בלי טעם. חגורת שמואל

¹³ דאפשר דבכלל חומין יש בעוקץ גם חומי הדקין שהם כמו בית עכביש, כי החומין שקשה להסירם אם לא בטורה נקראין חומין שבעוקץ, כי עוקץ פי' זווית כההיא דפרק אין צדין כל דאית ליה עוקצי ביבר גדול הוא, והכי פי' חומין שבעוקץ חומין שבוזיות שנמשכין אנה ואנה וטורה גדול לנקרן מפני רבוי חומין הדקין המתפשטין בכל זוויות שבכנתא, ולפי' כל החומין שהזכיר הרמב"ם שאסורין משום דם ושצריך חתיכה ומליחה לקדירה חווכרו בגמרא, ועל כן לא השיג רבינו כי אם על הגאון שכתב בסתם דצריך לחתוך כל המקומות וכו', שאין זה מדינא דגמרא, דמדינא דגמרא א"צ לחתוך אלא הגידין שהזכיר בפירוש, ובכלל זה הגידין שהזכיר ע"ש הרמב"ם בפירוש, עכ"ל הב"ה. ומה שהט"ז רוצה לפרש דברי הטור במ"ש על הגאון וחומרא הוא שהחמיר ולא על הרמב"ם, כתבתי בגליון טור שלי שיש לתמוה עליו, ואין להאריך כאן. חגורת שמואל

¹⁴ לרמ"א דס"ל חנ"נ בשאר איסורים בס"י צב ה

¹⁵ ואי ליכא בבשר אשר החומין שם ס' נגד הדם הכנוס והחומין חתיכה עצמה נעשה נבילה וצריך ס' נגד כל חתיכת הבשר, ונראה דהיינו בהני חומין אשר איסורן מתבארין בגמרא דינא הכי, אבל בחומי אורך החזה וחומי שאחורי האזנים דאינן אלא חומרא בעלמא א"צ ס' ומותרין בבישול בדיעבד, אלא דלכתחלה צריך להסירם, ומש"ה כתב רמ"א בהג"ה אהני חומין דאינו אלא חומרא בעלמא להורות דלא צריך להסירם אלא לכתחילה אבל א"צ ס' כמ"ש אחר זה, אלא דמותרין בבישול בדיעבד, וכמ"ש הש"ך דלא קאי רמ"א אחומי צואר דבהני א"צ ס' כיון דמנתח הבהמה אבר אבר סני בהכי, אלא לכתחילה צריך לנוטלן, והא דכתב ההג"ה סתם היינו משום דגם בחומי הצואר משכחת לה האי דינא כשלא חתכן אבר אבר ע"ש, וליכא למימר דרמ"א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

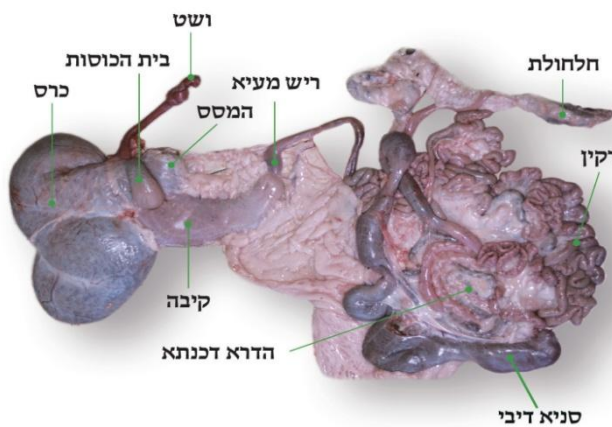
הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ולצלי אינם צריכים לא חתיכה ולא מליחה שהאש שואב הדם ומוציא כל הדם שבתוכה, ויש מצריכין קליפה¹⁶ גם לצלי¹⁷.

ה. ריש מעיא באמתא בעי גרירה וזהו חלב שעל הדקין

בדקין¹⁸ כלומר המעי הדק בתחלת יציאתן מן הקיבה עד אמה יש בהן חלב,

שגם הוא אסור מריבוי דכל החלב המכסה את הקרב שהוא דומה לו וצריך לגורדו עד אורך אמה. ויש אומרים שאותה אמה שרבתה התורה בריבוי דכל, היא בסוף המעים במקום שיוצא ממנו הרעי לפני החלחולת.

הלכך נוהגין לגרור אורך אמה מכאן בתחלת המעים היוצאין מן הקיבה ואורך אמה בסוף המעים שקורין טבחיא, ומה שביניהם הוא נקרא שומן ומותר, ובלבר שינקרו אותו מן הורידין שבו כנזכר.

ויש אומרים שאין צריך אמה ממש, לכך נהגו להקל למדוד בזרוע אף על פי שאינו אמה מצומצמת.

איירי בשלא חתכן אבר אבר דלא סגי בצלי בקליפה אלא צריכה נמילה, וק"ל, וא"כ ה"ה נמי בנ"ד. והא דכתב ההג"ה סתם היינו משום דסמך עצמו אמאי שכתב מקדם אהני חומין דאינו אלא חומרא בעלמא, ודוק. חגורת שמואל שם

¹⁶ ואף על גב דלעיל סי' כ"ב גבי ורידין צריך נמילה בצלי תירין הד"מ דחומין אלו הם עבים יותר מורידין ואין פולטין כ"כ ע"כ. ש"ך ה

¹⁷ ומסיק בת"ח כלל ל"ד דאף במליחה צריך קליפה, מיהו משמע התם דבין בצלי בין במליחה הוא חומרא בעלמא, ומדינא שרי כדעת רוב הפוסקים משום דכבולעו כך פולטו כדלקמן סי' ע"ב, ונפ"מ דאם לא קלפוהו ובשלו כך מותר בדיעבד. ש"ך ה

¹⁸ שו"ע ונו"כ סד טו וברמ"א שם על פי הבנת הלבוש

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

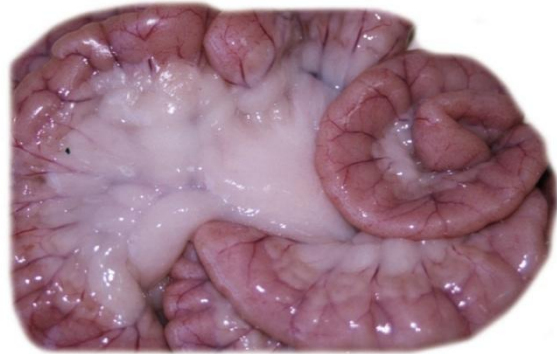

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

דרך הטבח שמושך הדקין בעורן
חמין והחלב הצריך גרירא
נשמט מהם ונשאר בהדרא
דכנתא.

הלכך הבא לאכול מן הדרא
דכנתא יגרור אורך אמה מן
החלב לצד הקיבה, והחלב

שבסוף המעיין שקורין טבחיא אין גוררין אותו לגמרי לפי שיש שם חלב
טהור, אלא מסירין הקרום הארוך עם חלבו שאינו דבוק עם הכרכשתא
כשאר שומן.

יש נוהגין בעגל ליקח הקרום מעל כל
הדקים של הדרא דכנתא משני צדדיו,
ובכבש אין נוהגין כן, אבל הטעות
אתם כי יש ליקח הכל מן הכבש כמו
מן העגל משני צדדיו, גם בראש
הכסלים סמוך לדפנות במקום שתולין
בו הפנים של הבהמה צריך לקלוף שם
קרום, שהחלב המכסה את הקרב
שוכב ונוגע שם.

ו. חוטיין שבעוקץ אסורין חמשא חוטי אית ביה בכפלא תלתא

מימינא ותרתי משמאלא תלתא מפצלי לתרי תרי תרי

מפצלי לתלתא תלתא נפקא מינה דאי שליף להו עד

דחמימי משתלפי ואי לא בעי חטוי בתרייהו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

חוטין שבחלב¹⁹ אסורין כיון שיונקים מהחלב, ואין חייבין עליהן דחלב אמר רחמנא ולא חוטין.

וכן חוטין שבעוקין הזנב אסורין הוא שנקרא בלשון המקרא עצה, והוא קצה השדרה והוא בחציו של אחר ונמשכין החוטין בחצי של פנים והם חמש, שלש מימין ושנים משמאל, השלשה שמימין כל אחד מתפצל לשנים שנים, והשנים שבשמאל כל אחד מהם מתפצל לשלשה שלשה, וראשו האחד מחובר לשדרה וראשי הפיצולין נדבקין תחת החזה בראשי הצלעות, ואותן ראשי הפיצולין מצויין בחצי הבהמה שלפנים, ובעוד הבשר חם, תיכף לאחר שחיטה, נשלפים בקלות כל החוטין עם פצוליהם. ואם לא צריך לזהר לחטט אחר כל פצולי החוטין. משום דינקי מחלב²⁰, ואם הם שרויין במים הוו להו בחמימי ונשלפים.

ז. דטחלי ... לא אסרה תורה אלא שעל הדד בלבד ... אלא דנוליה

כבר התבאר לעיל דף צב: קרום שעל²¹ דד הטחול במקום שדבוק לכרס²² והוא הצד העב והגס שבו חייבין עליו²³, מפני שהוא מחובר שם לכרס ולחלב ויונק ממנו, וחכמים אסרו גם כן שאר כל הקרום שעל כל הטחול אפילו שלא כנגד הדד, ואסרו גם כן החוטין שבו, מפני שראשיהם סמוכין לחלב ויש להם מקצת יניקה ממנו, לכך צריך לנקר אותם ולשרש אחריהם, אך אין חייבין עליהם.

¹⁹ שו"ע ונו"כ שם יג

²⁰ בדעת רש"י ודעת הרמב"ם התבאר לעיל שאפשר שאסורים משום דם ויש להחמיר בדעת שתייהם.

²¹ שו"ע ונו"כ שם י

²² ט"ז שם

²³ מה שכתב רבינו ירוחם [נתיב ט"ז ח"ה אות ט קכה, ד] דהיינו החד שלו ר"ל מקום החד שבצד הגס, שבראשו הוא חד והצד האחר נקרא דק. ומשמע דבין הצד הדבוק לכרס ובין הצד האחר שאינו דבוק לכרס בחלק הגס הכל מקרי צד הגס לענין זה וחייבין עליו, וכן כתב הט"ז [ס"ק י]. פר"ח טז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

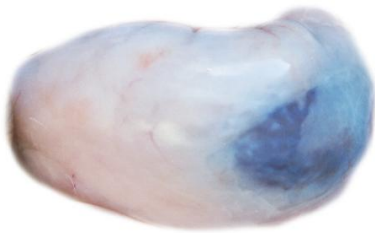
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ח. קרום שעל גבי כוליא אסור ואין חייבין עליו והתניא חייבין עליו ... הא בעילאה הא בתתאה

עוד התבאר שם a הכוליא יש עליה²⁴ שני קרומין העליון הוא חלב גמור וחייבין עליו, והתחתון והחופטין שבה אסורים מדרבנן מפני שהם קרובים לחלב ואין חייבין עליהם.

ולובן שבתוך החריץ ומתפשט והולך בתוך הכוליא מותר מן התורה, שחלב שעל הכליות אמרה רחמנא ולא שבתוך הכליות, מכל מקום לכתחלה צריך לחטט אחריו ולנקר אותו מדברי

²⁴ שו"ע ונו"כ שם יב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

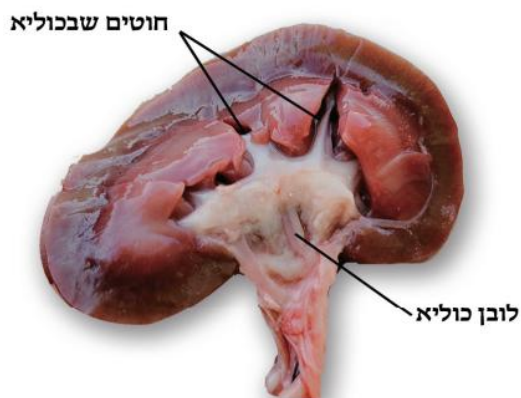
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

סופרים²⁵, ואם נצלו²⁶ או נתבשלו ולא שרשו אחריהן לא אסרינן להו, ודוקא
מה שבתוך הכוליא, אבל מה שעל הכוליא לכולי עלמא אסור.

חלב זה בלבד היה רב אסי חותך ולא משרש אחריו

דף עג:

ט. הני ביעי חשילתא שריין ואת לא תיכול משום ואל תטוש תורת אמך

ביצי זכר²⁷ שנתלשו ועדיין הם מעורין בכיסין, אף על פי שיש בהן קצת חיות
שהרי אין מסריחין ואם לא היה בהן חיות היו מסריחין, מכל מקום מפני

²⁵ לשון הלבוש ובשו"ע כתב ואף על פי כן נוטל אדם לובן שבתוך הכוליא ואינו צריך לחטט אחריו, ויש
מחמירין לחטט אחריו.

²⁶ רמ"א שם

²⁷ שו"ע ונו"כ סב ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

שדומין קצת לאבר מן החי שהרי אינן מחוברין בגוף נהגו בהן איסור בכל ישראל מקדם, ואסורין לנו²⁸ משום אל תמוש תורת אמוך.

י. הני ביעי דגדיא עד תלתין יומין שריין בלא קליפה מכאן ואילך אי אזרען אסורין ואי לא אזרען שריין מנא ידעינן אי אית בהו שורייקי סומקי אסירן לית בהו שורייקי סומקי שריין

ביצי זכר²⁹ כל זמן שלא היה להם שלושים יום³⁰, מותרים במליחה בלא קליפה אפילו לקדרה אפילו יש בהן כמו חוטין אדומין, שעדיין אין בהם זרע ואין אודם זה אלא שומן.

ואם היה להם שלושים יום, רואין אם יש בהן כמו חוטין אדומין אסורין לקדירה בלא קליפה, אבל לצלי מותרין דנורא משאב שאיב וכן מותרים בחתיכה ומליחה³¹.

ונהגו לנקר הבצים³² אפילו כשהם פחותים משלשים יום³³, אפילו לצלי³⁴, וכן נוהגין להסיר משם גיד הגדול ולחתוך בהם חתיכות הרבה כדי לפותחה

²⁸ עיין פר"ח

²⁹ שו"ע ונו"כ סה ד

³⁰ בגמרא הני ביעי דגדיא עד תלתין יומין שריין בלא קליפה מכאן ואילך אי אזרען אסירן ואי לא אזרען שריין כו', ולשון הרמב"ם בפ"ז ביצי גדי או טלה, משום דמשמע ליה להרב דגדיא דוקא, ומלת גדי כולל צעירי כשבים ועזים, אבל בבהמה גסה אפי' תוך למ"ד יהיו אסורין. אבל רש"י כתב גדיא לאו דוקא, כלומר דאף בבהמה גסה בתוך למ"ד יהו מותרין, וזה דעת הטור והמחבר שכתבו סתם ביצי זכר כו'. ואפשר שהרמב"ם נקט טלה לאשמעינן דגדי לאו דוקא, ומינה דה"ה לולד בהמה גסה וכדאמרינן בפרק כל הבשר כל מקום שנאמר גדי סתם אפי' פרה ורחל במשמע, וכן נראה עיקר ודלא כהמ"מ, פר"ח.

³¹ ש"ך ט

³² רמ"א שם

³³ משום דלא פלוג כדי שלא יטעו בלאחר למ"ד, מיהו אם נתבשלו עם הקרום והורידין ולא נחתכו מותרין דיעבד אפילו ליכא ס', דאין מחזיקין בדם כ"כ כל שלא היה לו למ"ד, או"ה כלל כ' דין ה'.

³⁴ ואם צלאן צריכין קליפה כמ"ש המחבר בס"א בסופו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

שיזוב הדם, ונהגו ליקח מן הכתף הבשר שקורין דרי"ז ואין בו איסור רק משום מיאוס³⁵.

יא. אומצא

כבר התבאר במסכת פסחים דף עד: שדם³⁶ בהמה וחיה אין איסור כרת אלא בדם הנפש שהנשמה יוצאה בו, אבל דם האברים אינו אלא בלא תעשה. ודוקא כשפירש מן האבר ויצא לחוץ, או שנצטרך בחתיכה, או שפירש ממקומו ונתעורר לצאת ונבלע במקום אחר, אבל אם לא פירש ולא נצטרך, מותר. לפיכך מותר לאכול בשר חי בהדחה כדי להעביר את לכלוך הדם שעל פניו³⁷, בלא מליחה, ובלבד שלא יהא בו מהחוטין שדם בהם, שהדם שבחוטין הוא ככנוס ועומד בכלי ואם ניקר הבשר מחוטי הדם אוכל אפי' בלא מליחה חי. ויש אוסרים³⁸ לאכול בשר בלעיסה משום הדם שפורש על ידי דחיקת השניים. ויש שכתבו³⁹ שחייב להדיח החלק הנשאר בידו בכל פעם אחרי שלועם.

³⁵ עוד נהגו בלונבי"ל שקורין לעדווי"ץ לצלותו ולא לבשלו, אבל אין בו איסור לבשלו ואפילו לכתחלה מותר לבשלו אלא שאין נוהגין כן, וכן נוהגין להסיר העינוניתא דורדא ולהשליכו ואין בו שום איסור. וכן נהגו לחתוך בין הפרסות של רגלי בהמה ולהסיר משם בשר לבן ודק משום מיאוס ואין בו שום איסור, אלא שנהגו כך קצתם משום מיאוס וקצתם משום חומרת דם בעלמא. על המוח יש שני קרומין אחד דבוק במוח ואחד דבוק בעצם המוח, ושניהם אסורים משום דם בין בעוף בין בבמהמה, מיהו בחתך שיהתכם שתי או ערב סגי. כל בני מעיים שהמאכל סובב בחללם אין מחזיקין בהם דם, ואם נמצאו לפעמים חוטין אחרים אדומים נראים כמלאים דם חוץ מאותן שהזכרנו יש להשליכן, אבל אין צריך לבדוק אחר חוטין אדומים יותר מאותם שהזכרנו, שאין דרך להמצא יותר. לבוש שם

³⁶ שו"ע ונו"כ סז א – ב

³⁷ ש"ך ס"ק א כרתי שם ס"ק ג

³⁸ עי' בחו"ד להלן בס"ט בביאורים ס"ק ג' שהקשה בשר שמותר לאכול באומצא היכא משכחת לה הא יוצא דם בעין ע"י דוחקא דשניים, ועי' בס' ערוגות הבושם להלן סי' ס"ט אות ד' באמצע הדיבור שכ' שקושיות החו"ד הוא קושיא עצומה ודין זה צ"ע ועיי"ש עוד בדבריו לעיל סי' ס"ז סעי' בד"ה אמנם ועי' בס' בית יהודה (מהגאון מהר"י לאנדא ז"ל) שעמד בזה וכ' דבאמת י"ל דזהו הטעם של הרמב"ם שכ' דאסור לאכול בשר חי בלי מליחה אולם הנה הערוגות הבושם בעצמו להלן סי' פ"ד סוף אות מ' הוכיח בראיות דמה שפי' ע"י הלעיסה בתוך הפה לא מקרי פירש לענין דם אברים. דרכ"ת ס"ק א

³⁹ בס' תוספת ירושלים כ' לדינא אם נשך בשיניו מהחתיכה צריך להדיח מקום הנשיכה שנשאר בידו מהדם הנפלט אגב דוחקא דשיניו ודוקא החלק הנשאר בידו מהנשיכה כיון שהוא מבחוץ צריך להדיחו אבל החלק הנשיכה שבתוך הפה אף שיצא דם לתוך הפה מותר דהו"ל בכלל דם שלא פירש דמה שפירש כשהוא בפיו לא מקרי פירש עיין שם. וכ"כ ביד יהודה ס"ק ד' דמה שנשחט בפיו ע"י לעיסה אין לחוש עיין שם. דרכ"ת שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

בשר בתוך שיעור מליחתו י"א⁴⁰ שאין לאכלו חי שהרי התחיל הדם לפרוש ממקום למקום וי"א⁴¹ שמותר שכל מה שפרש על ידי המלח יוצא מיד ומה שנשאר לא פירש.

יב. ביצי

כבר התבאר שם ולעיל דין ביצי זכר⁴² שעדיין אינו בן שלשים יום, ואם כבר עברו שלשים יום משנולד.

יג. ומיזקי

עוד התבאר שם שיש חומי דם⁴³ כלומר ורידים שאסורין משום דם שבהם כגון חוטין שביד, ושכבתף, ושבלחי התחתון שבצד הלשון מכאן ומכאן, ובלשון, ובצואר, וחומי הלב, וחומי הדקין שהם בתוך שומן הדקין כמו בית עכביש מסובכין זה בזה. ונוהגין להסיר גם כן ג' חומי אורך אצל החזה מבפנים וכן נוטלים חוטין אחורי אזנים לפי שהם מלאים דם ובאמת אינו אלא חומר דאינו דם רק שומנא בעלמא. וקרום שעל מוח שבקדקד, וקרום שעל הביצי זכר. לכל אלו אין מליחה מועלת בהם אם לא שיחתכם תחילה ויניח החתוך ללמטה ואחר כך ימלחם ומותר לבשל.

לצלי אין צריך לא חתיכה ולא מליחה שהאש שואבת ובלבד שלא יהיו מובלעים בבשר שאז אין האש שואב אלא אם כן יחתכם. ואם לא נטלן ובישל בלא חתיכה צריך ששים נגד כל החוטין אף על גב שמדינא אין צריך ששים אלא נגד הדם הכנוס בגידין מכל מקום כיון דלא ידעינן כמה בלע ולכן צריך נגד כל החוטין.

הרוצה לצאת ידי חתיכת חוטין אלו לא יסמוך על חתיכת הבשר, רק יחתוך הבשר והעצם לשנים וחומי הצואר לא מהני בהו אם חתכם רק יחתוך המפרקת לשנים.

בעוף המנהג כרמ"א שאין צריך ליטול בעוף חוטין אלו לפי שהדם יוצא משם על ידי מליחה שהם דקין ולא עבים כשל בהמה, וכן המנהג שאין נוטלין מן העוף רק חומי צואר ובאותן יש ליזהר ליטלן משם או יחתכם עם המפרקת לשנים, מיהו בדיעבד אם הוסר רק הראש מן העוף סגי.

⁴⁰ בפרמ"ג בפתיחה להלכ' מליחה (סוף ד"ה גם להמחבר)

⁴¹ ביד יהודה בפיה"א סק"ג ובפיה"ק סק"ג

⁴² שו"ע ונו"כ יו"ד סה ד

⁴³ שו"ע ונו"כ יו"ד סה א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

נוהגין לחתוך בירכי העופות בפרק הארכובה התחתונה משום שלפעמים נמצאים חוטין אדומים ברגלי העופות ואם לא עשה כן מותר בדיעבד אפילו נתבשלו כן, אף על פי שנמצאו חוטין אדומין שאינו אלא שומץ בעלמא.

יד. האי אומצא דאסמיק חתניה ומלחיה אפילו לקדרה שרי שפדיה בשפודא שרי מידב דייב

אם נצרר⁴⁴ דם בחתיכה מחמת המכה אסור לבשלה עד שיחתוך המקום שנצרר שם הדם ויעשה בה חור שתי וערב וימלחנה יפה, ואז אף אם רואין שלא הלך מראה האדמימות שבו אין לחוש דאמרינן שהדם שבו כבר הלך והאי סומקא בעלמא הוא ומותר אפילו בבישול⁴⁵. אבל צלי בין בשיפוד ובין בגחלים מותר אף בלי חיתוך.

מפני כן טוב לחתוך חיתוכין בבשר של בית השחיטה קודם מליחה, לפי שהדם נצרר שם

אם בשלו כך בלא חתיכה, רק שנמלח, ואחר כך נמצא שנצרר הדם אחר הבישול בקדירה, חותך המקום הנצרר ואם יש כנגדו ששים בחתיכה מותר. ואם לאו אזי צריך ששים נגד כל החתיכה⁴⁶, והחתיכה עצמו אסורה משום שהדם שבתוכו הוא דבוק ונצרר בתוך הבשר ואינו יוצא על ידי מליחה בלא חתיכה. ודבר זה מצוי לפעמים בבשר בהמה, שאינו ניכר מבחוץ, רק אחר הבישול כשחותכין הבשר נמצא לפעמים כן, וצריך ליזהר בזה⁴⁷.

כשלא נצרר הדם⁴⁸ בעין רק שהאדים הבשר ע"י קשירת הרגלים ונתבשל בלא חתיכה אם לא נראה בעין שנתקבץ שם הדם מחמת מכה אלא רק האדים לחוד בהפ"מ יש להקל בנמצא כן לאחר הבישול שמספיק ששים בקדירה כולה, נגד מקום הנצרר אפילו אם אין בחתיכה ששים.

⁴⁴ שו"ע ונו"נ יו"ד סז ד

⁴⁵ דרכ"ת שם לג

⁴⁶ שהרי החתיכה נ"נ

⁴⁷ בית הלל

⁴⁸ בשו"ת מוט"ד תליתאי סי' קי"ט ומעמו משום שלא ברור איסורו וממילא אפ' להקל בחנ"נ בשאר איסורים.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

טו. רישא בכיבשא אותביה אבית השחיטה דייב דמא ושרי אצדדין מיקפא קפי ואסור אותביה אנחיריה דץ ביה מיד שרי ואי לא אסיר

הטומן את⁴⁹ הראש ברמץ לצלותו⁵⁰, צריך לכוין שיהא בית השחיטה למטה כדי שיזוב הדם דרך שם, או יעשה נקב מפולש בעצם המוח, אפילו לא ניקב הקרום⁵¹, ויהפוך הנקב למטה ויזוב הדם דרך שם.

הניחו על הצדדין ולא עשה בו נקב מפולש המוח והקרום אסורין, לפי שהדם מתקבץ בתוך הגולגולת ומתבשל המוח בתוך הדם⁵².

הניחו על נחיריו⁵³ ונעץ בו קנה או דבר אחר בתוך הנחירים כדי שיהיו פתוחים לזוב הדם דרך שם⁵⁴ מותר, ואם לא נעץ בו שום דבר המוח והקרום אסורים, אבל שאר בשר הראש מותר, שעצם הקדירה אשר המוח מונח בתוכו מפסיק בין הדם והבשר ואפילו קליפה אין צריך⁵⁵.

ולכתחלה נוהגין⁵⁶ להחמיר שלא לצלות שום ראש שלם, אפילו רוצה להניחו אבית השחיטה מכל מקום חיישינן שמא יתהפך אצדדים. אלא יטול ממנו המוח ולמלחו תחלה קודם צלייה בפני עצמו⁵⁷.

⁴⁹ שו"ע ונו"כ סח א

⁵⁰ בסור כתוב למולגו ואין חילוק ביניהם לדינא כי מליגה וצלייה שוין בזה ט"ז שם א

⁵¹ כל שניקב העצם שוב אין הדם מתכנס בתוכו כ"כ הב"י בס"י ע"א בשם הרשב"א. ש"ך שם ב

⁵² אף על גב דבסימן ס"ה סעיף א' פסק דלצלי א"צ לא חתיכה ולא מליחה דנורא משאיב שאיב שאני הכא שכל הראש הוא על האש והדם מתקבץ בתוכו והוי ליה כאילו המוח בקדירה כיון שאין מקום לצאת משם משא"כ לעיל דקאי על חתיכת בשר שהוא על האש וכ"כ בפרישה והוא פשוט. ובב"י כתב בשם אגור בשם מהר"י מולין דנעשה המוח נבילה ואסור כל הראש וכתב עליו דאין לחוש לזה כיון שהפוסקים התירו בפירוש עכ"ל. ונראה הטעם דאי תאמר שעצם הקדיר' בולע נימא כבולעו כך פולטו לאש. ט"ז שם ב

⁵³ שו"ע ונו"כ שם ב

⁵⁴ לבוש ופר"ח שם

⁵⁵ ש"ך שם א

⁵⁶ רמ"א שם

⁵⁷ ש"ך ג מתשובת הרא"ש שם מביאו ב"י וד"מ סי' ע"א וע"ש בד"מ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

טז. טבח שנמצא חלב אחריו ... והלכתא להלקותו בכזית לעברו בכשעורה ... נאמנין עליו ועל החלב

הטבחים⁵⁸ נאמנים על החלב להסירו ולנקרו יפה, וכשקונין מהם בשר מנוקד אין צריך לבדוק אחריו.

לכך טבח שדרכו לנקר בשר ונמצא אחריו חוט או קרום, מלמדין אותו ומזהירין אותו שלא יזלזל עוד פעם אחרת, ועדיין אין מעבירין אותו שאין איסורן של חוט וקרום מן התורה.

אבל אם נמצא אחריו חלב גמור אם הוא כשעורה מעבירין אותו. ואם הוא כזית אפילו אינו במקום אחד אלא בהרבה מקומות מכין אותו מכת מרדות ומעבירין אותו, ובשעורה דוקא כשנמצא במקום אחד מעבירין אותו, אבל בשני מקומות אין מעבירין אותו.

וכשמעבירין אותו⁵⁹ לא מחשבין ליה למזיד וחשוד לעשות כן יותר ולהעבירו כל ימיו, אלא כפושע חשבינן ליה בפעם הזה וקנסינן ליה ותשובתו קלה, והוא שמכריזין עליו בבית הכנסת שני וחמישי ושני פלוני הטבח העבירוהו מאומנותו מפני שנמצא אחריו חלב כשעורה, ויהיה חדש ימים שלא יתעסק באומנותו, ואחר כך יבא אצל תלמיד חכם ויתן לו הדין לפי ראות עיניו, ואחר כך יכריזו עליו בבית הכנסת פלוני הטבח שהעבירוהו מאומנותו מפני שנמצא אחריו חלב כשעורה, כבר חזר ונתחרט ממה שעשה וקבל עליו מה שצוה התלמיד חכם, ומכאן והלאה החזירוהו לאומנותו והרי הוא נאמן לסמוך עליו כבראשונה, וקודם שישמעו הכרזה זו בבית הכנסת אין לסמוך עליו ואסור ליקח ממנו בשר אפילו אחר חדש ימים, שכיון שלא הכריזו עליו ודאי לא נתחרט ולא ביקש כפרה על חטאו מאת התלמיד חכם.

ואם נמצא אחריו כזית מלקין אותו ברבים בבית הכנסת, ולאחר המלקות יאמר בעצמו בקול רם, אני פלוני לקיתי מפני שנמצא אחרי כזית חלב והכל כנזכר.

אבל אם מוכר חלבים בחזקת שומן או טריפות בחזקת כשרות מחמירין עליו יותר מפני שהוא מזיד וצריך לקבל דין בפני תלמיד חכם, ואפילו הכי לא סמכינן לאכשוריה ואפילו ליעשות חנוני למכור אגוזים לא שבקינן ליה, עד שילך למקום שאין מכירין

⁵⁸ שו"ע ונו"כ סד כא

⁵⁹ כל זה לשון הלבוש שם

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אותו ויחזיר אבדה מתחת ידו בדבר חשוב, או יוציא טריפה מתחת ידו משלו בדבר חשוב.

במה דברים אמורים בטבח המנקר ומוכר לאחרים, אבל טבח שאינו מוכר אלא שנותנין לו בשר לנקר, אין מחמירין עליו כל כך דלאו כמזיד גמור חשבינן ליה שאין אדם חוטא ולא לו.

יז. שולח אדם ירך לעובד כוכבים שגיד הנשה בתוכה מפני שמקומו ניכר

כבר התבאר במסכת פסחים דף כב. ששולח אדם או נותן מתנה לנוכרי ירך של בהמה וגיד הנשה בתוכה, ואפילו חתוכה בדרך שישראל חותכים. שעבשיו אין לוקחין בשר מעובר כוכבים מחמת חשש טריפות, וא"כ אין לחוש שיקח ישראל הימנו בחזקת שהוא בשר⁶⁰. ועל אף שיש שחששו לאסור גיד הנשה בהנאה כמבואר להלן, מותר כיון שאין הגוי מחזיק לו טובה משום הגיד שבתוכו, כיון שאין בגיד טעם כלהלן⁶¹

לדעות האוסרות גיד בהנאה יש ליזהר מלשלוח ירך שלימה לנכרי⁶² כיון שבירך שלמה מתכבד הגוי יותר ואם יחסר הגיד אינו מתכבד כל כך⁶³.

ואם נותנה לו בפני ישראל ואומר לו שהיא כשרה, וא"כ הרואה סבור שודאי אמת הוא, שאסור לגנוב דעת הנכרי, ולפיכך לא יתננה לו כשהיא חתוכה אלא אם כן ניטל גידה.

וי"א⁶⁴ שאף אם נותנה לו בפני הישראל אף בלא אמירה אסור, שיש לחוש שמא הישראל הרואה יודע שהבהמה הזאת כשרה באמת, ורואה החיתוך של ניקור וטועה לומר שנוטל הגיד ע"כ צריך ליטול הגיד קודם הנתינה לנוכרי.

⁶⁰ שו"ע ונו"ב סימן סה סעיף יא

⁶¹ פר"ח שם י

⁶² דרכ"ת שם ס"ק פ"ג בשם הפוסקים

⁶³ ובחכמ"א כלל כ"ח אות י"ד לא חילק משמע דמותר אף בכה"ג וז"ל "ואעפ"כ מותר לשלוח ירך לנכרי" וכו' וצ"ע

⁶⁴ מ"ז שם ס"ק ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

